

власності від порушень, а інші можливо застосовувати тільки після фактичного скоєння правопорушення, для відновлення прав власника торговельної марки.

Офіційно охорона знаку для товарів та послуг (торгової марки) пов'язана із його реєстрацією. Після цього власник отримує повний обсяг прав на використання торгової марки. Але період, протягом якого охороняються права власника, та право попереднього використання починається не з дати прийняття рішення про реєстрацію знаку для товарів та послуг, а з дати подання заявки або заявлення пріоритету на такий знак [2, с. 145].

Виходячи із вищевикладеного, можна зробити висновок, що охорона прав на знаки для товарів і послуг є досить актуальним питанням сьогодення. Не вживши заходів по реєстрації прав на знак для товарів і послуг, господарюючий суб'єкт ризикує поставити свою ділову репутацію під удар недобросовісним конкурентам, при цьому зазнавши шкоди у вигляді реальних збитків та упущеної вигоди.

#### *Література*

1. Коваль А. Захист прав інтелектуальної власності на торговельну марку (знак для товарів і послуг) / А. Коваль // Юридичний журнал. – 2014. – № 1. – С. 72–81.
2. Можаровська Н. Адміністративно-правові аспекти набуття права на торговельні марки, їх охорони та захисту в Україні / Н. Можаровська // Право України. – 2010. – № 2. – С. 143–149.
3. Ромат Т. Є. Захист торговельних марок як об'єктів інтелектуальної власності / Т. Є. Ромат // Теорія та практика державного управління. – 2011. – Вип. 3. – С. 286–294.

УДК 347.9(043.2)

**Гулевич А. О.**, студентка,  
Навчально-науковий Юридичний інститут,  
Національний авіаційний університет, м. Київ  
Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

### **ЗАСТОСУВАННЯ ЦИВІЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЗА АНАЛОГІЄЮ**

У процесі правозастосування можуть виникати ситуації, коли правову колізію неможливо вирішити на підставі норм існуючих актів цивільного законодавства, оскільки законодавець не передбачив або не міг заздалегідь передбачити можливість виникнення такої колізії. Відсутність конкретної законодавчої норми, необхідної для врегулювання колізійного випадку називається прогалиною у законодавстві. Для вирішення

подібних ситуацій може бути застосована аналогія: аналогія закону чи аналогія права [3, с. 67].

Аналогія закону – це застосування до не врегульованих актами цивільного законодавства або договором цивільних відносин актів цивільного законодавства, що регулюють подібні за змістом цивільні відносини (ч. 1 ст. 8 ЦК України).

Для застосування аналогії закону необхідно: а) потреба у врегулюванні цивільних відносин; б) останні не повинні бути врегульовані положеннями актів цивільного законодавства або договором.

Зважаючи на зазначене вище, посилення в ч. 2 ст. 109 ЦК України, яка регулює відносини, що виникають при створенні юридичної особи у такий спосіб, як виділ, на застосування за аналогією положень, що регулюють відносини, які виникають при припиненні юридичної особи (частини 1, 2 та 4 ст. 105, статті 106 і 107 ЦК України), зовсім не свідчить про те, що йдеться про застосування аналогії закону. У даному разі застосовується прийом «економії правових способів», відповідно до якого законодавець поширює на певні відносини дію чітко визначених норм Цивільного кодексу [1, с. 275].

Отже, аналогія закону можлива за таких умов: а) відношення сторін знаходяться у сфері дії цивільного права (ст. 1 ЦК України); б) вказані цивільні відносини не врегульовані ЦК України, іншими актами цивільного законодавства чи договором (що, на наш погляд, є і звичаєм ділового обороту); в) існують норми, які регулюють схожі по змісту цивільні відносини.

Частина 1 ст. 8 ЦК України вказує на те, що аналогія закону може мати місце, якщо цивільні відносини не врегульовані актами цивільного законодавства чи договором [3, с. 94].

Близьким до аналогії закону прийомом, але не тотожним йому, є так зване субсидіарне (додаткове) застосування актів цивільного законодавства до відносин, подібних за змістом до цивільних відносин. Схожість вказаних прийомів полягає у тому, що як і при аналогії закону, так і при субсидіарному застосуванні норми права прогалина у праві долається шляхом застосування юридичних приписів до ситуацій, які ними не передбачені, але мають схожість з тими, що ними врегульовані. Втім, між зазначеними прийомами існують відмінності, які не дозволяють їх ототожнювати. Основна з них полягає у тому, що субсидіарне застосування вводиться для подолання прогалин у праві шляхом звернення до схожої норми із суміжної галузі права. Наприклад, відповідно до ст. 8 Сімейного кодексу України, якщо майнові відносини між подружжям, батьками та дітьми, іншими членами сім'ї та родичами не врегульовані Сімейним кодексом, вони регулюються відповідними нормами Цивільного кодексу, якщо це не суперечить суті сімейних відносин. Таким чином, субсидіарне застосування норм права своєю

характерною ознакою має те, що відносини повинні бути схожими. Зокрема, і цивільним законодавством регулюються майнові відносини, і у ст. 8 Сімейного кодексу мова йде про майнові відносини. Але простої схожості суспільних відносин, які мають бути врегульовані, недостатньо. Слід погодитися з тим, що специфічною ознакою субсидіарного застосування є те, що воно ґрунтується на схожості також у методах правового регулювання. Так, і цивільному, і сімейному праву притаманний диспозитивний (координаційний, приватноправовий) метод правового регулювання [1, с. 341].

Зустрічаються й суттєвіші прогалини в законі. У ньому інколи відсутні не лише прямі норми, але й аналогічні. Такі прогалини заповнюються за допомогою аналогії права. В такому випадку суд приймає рішення, виходячи із загальних засад цивільного законодавства. При використанні аналогії права необхідно зазначати, якими засадами і змістом цивільного законодавства суд керувався, оскільки без такого детального аргументування рішення суду вважається необґрунтованим [2, с. 684].

Аналогія права – це застосування до не врегульованого конкретною нормою ЦК цивільного відношення (за відсутності можливості застосувати аналогію закону), інших актів цивільного законодавства або договору відповідно до загальних засад цивільного законодавства (ч. 2 ст. 8 ЦК України). Основні засади цивільного законодавства, як вже зазначалося, закріплені у ст. 3 ЦК України.

#### *Література*

1. Борисова В. І. Цивільне право: т. 1: підручник / В. І. Борисова, І. В. Спасибо-Фатеева, В. Л. Яроцький. – Х.: Право, 2011. – 264 с.
2. Боброва Д. В. Цивільне право України: підручник / Д. В. Боброва, О. В. Дзера, А. С. Довгерт. – К.: Юрінком Інтер, 1999. – 462 с.
3. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/rada/show/435-15>.

УДК 347.232 (043.2)

**Гурін Л. В.**, студентка,  
Навчально-науковий Юридичний інститут,  
Національний авіаційний університет, м. Київ  
Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

## **ВІНДИКАЦІЙНИЙ ПОЗОВ ЯК НАЙПОШИРЕНІШИЙ СПОСІБ ЗАХИСТУ ПРАВА ВЛАСНОСТІ**

Одним із найдавніших і ефективних речово-правових способів захисту права власності є витребування майна з чужого незаконного володіння.